

Torre de Cal Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la barriada de Cal Bassacs, al costat de l'antiga fàbrica tèxtil.
c/Indústria, 25. 08680 Gironella
Emplaçament Accés des del polígon de Cal Guinyola.

Coordenades:

Latitud: 42.02238
Longitud: 1.88483
UTM Est (X): 407676
UTM Nord (Y): 4652863

Classificació

Número de fitxa 08092 - 5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modernisme Historicista
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari si. IPA, 3322
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 7731103DG0573S0001HT
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 10/10/2017 - 02:00

Descripció

Es tracta d'un gran edifici a quatre vents format per diverses estructures que conformen una arquitectura monumental, síntesi, estilísticament parlant, de l'arquitectura historicista i modernista. S'estructura en alçat, majoritàriament, en planta baixa i tres pisos, amb una coberta monumental bicolor de diverses vessants formades per teules ceràmiques verdes i vermelles. De planta quadrada, incorpora a una de les façanes un atri a la planta baixa i damunt una tribuna, una estructura que es reproduïx a la resta d'alçats donant al conjunt l'aspecte de torre adossada, la qual cosa potencia l'aspecte casteller del conjunt. A més, a la part central sobresurt un cos d'edifici de planta rectangular amb llanterna coberta per teules, del qual destaca l'estructura de merlets i la decoració amb arcuacions que imiten el romànic llombard, decoració que també es localitza en els frisos de les cobertes i en la torre adossada. En resum, la utilització d'elements estructurals associats a l'arquitectura medieval és una constant en tot l'edifici. Un exemple d'aquest medievalisme són els grups de finestres trigeminades rematades amb arcs de mig punt i separades per columnetes que es localitzen a tota la darrera planta, o les decoracions d'impostes dels guardapols de les obertures que en alguns casos reproduïxen motius florals. Per que fa a la decoració de caràcter modernista cal destacar, a la coberta de l'edifici, la decoració de diverses xemeneies revestides amb ceràmica de colors formant un mosaic o trencadís que reforça, juntament amb altres motius decoratius el caràcter modernista de l'edifici. També són interessants les decoracions dels frontis de les lloses dels balcons i balconades, realitzades amb ceràmica vidriada que reproduïxen motius florals. Damunt del portal principal es localitza un balcó amb una barana singular formada per òculs quadrilobulats amb una llosa d'obra realitzada amb biguetes de ferro i revoltos de maó de pla revestits i pintats amb motius geomètrics. En aquesta mateixa façana principal, a l'alçada de la llinda de la segona planta es localitza un escut amb la lletra B, inicial del propietari inicial de la torre. Tota l'obra està revestida per un arrebossat que imita filades irregulars de carreus de pedra. En resum, un edifici monumental que reproduïx el caràcter de castell medieval amb decoracions que remetent a l'estil modernista.

Història

La torre dels amos de Cal Bassacs com a la majoria de les colònies tèxtils es va bastir com a habitatge dels propietaris, generalment temporal; es tracta d'un gran edifici senyorial que també té la funció d'espai de domini, la seva monumentalitat afavoreix el simbolisme de l'edifici mostrant que l'empresari és l'amo i exterioritzant el seu nivell social i econòmic.

Els propietaris fundadors de la fàbrica i colònia de Cal Bassacs va ser el matrimoni format per Joan Teixidor i Ballús i Raimunda Bassacs i Fornell, de Berga i Gironella respectivament. Ambdues famílies vinculades al ram de la filatura i/o tèxtil amb anterioritat al construcció de la fàbrica de Cal Bassacs, almenys des del segle XVIII. Els primeres notícies relacionades amb la fàbrica s'inicien a principis dels anys seixanta del segle XIX, primer amb la compra dels terrenys i seguidament amb l'inici de les obres de la fàbrica, finalment acabarien construint dues fàbriques. La família Teixidor-Bassacs, també tenien un taller a la seva residència habitual, situada a l'actual plaça de la Vila de Gironella. El negoci amb les fàbriques de Cal Bassacs va ser bàsicament el lloguer de les mateixes, tot i que alguns dels successors també hi fundà empresa dedicada a filats i teixits.

La Torre consta que es va construir pels volts de l'any 1900; als anys cinquanta del segle XX va acollir el col·legi dels "hermanos de Cristo trabajador", entorn als anys seixanta i setanta del segle XX es va bastir una nova nau a la zona del jardí que fa ser utilitzada com a magatzem de la fàbrica. La torre disposava d'una capella situada a nivell de planta baixa, al costat est de la porta principal d'accés, i la qual tenia accés directe; aquesta va fer utilitzada durant uns anys per celebrar les misses fins que es va construir l'església parroquial de Santa Maria de Cal Bassacs.

Els darrers anys de la fàbrica tèxtil, part de la torre també es va utilitzar com a magatzem de la fàbrica.

Bibliografia

- BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Gironella: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.
- BUSQUETS I CASTELLA, J.; ESCOLA SANT MARC (2011): L'Escola de Cal Bassacs. 75è aniversari de l'Escola Sant Marc. Edita: Escola Sant Marc de Cal Bassacs.
- BUSQUETS I CASTELLA, J. (2012): L'Església de Santa Maria de Cal Bassacs. Edita: Parròquia de Santa Maria de Cal Bassacs.
- GAVIN, J. M. (1985): Inventari d'esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona, Arxiu Gavin.
- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.
- SERRA, R.; CASALS, L. (fotografies) (2000): Colònies Tèxtils de Catalunya. Barcelona: Angle Editorial i Caixa de Manresa.
- SERRA, R. (2013): "Els orígens de la industrialització tèxtil de Gironella: Cal Metre, Cal Bassacs, Viladomiu Vell i Viladomiu Nou". L'Erol, núm. 118, pàg. 21-30.
- VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

